

Mark Scheme (Results)

Summer 2024

Pearson Edexcel International GCE
In Gujarati (9GU0)

Paper 3: Listening, reading and writing in
Gujarati

Edexcel and BTEC Qualifications

Edexcel and BTEC qualifications are awarded by Pearson, the UK's largest awarding body. We provide a wide range of qualifications including academic, vocational, occupational and specific programmes for employers. For further information visit our qualifications websites at www.edexcel.com or www.btec.co.uk. Alternatively, you can get in touch with us using the details on our contact us page at www.edexcel.com/contactus.

Pearson: helping people progress, everywhere

Pearson aspires to be the world's leading learning company. Our aim is to help everyone progress in their lives through education. We believe in every kind of learning, for all kinds of people, wherever they are in the world. We've been involved in education for over 150 years, and by working across 70 countries, in 100 languages, we have built an international reputation for our commitment to high standards and raising achievement through innovation in education. Find out more about how we can help you and your students at: www.pearson.com/uk

Summer 2024

Question Paper Log Number P75381

Publications Code 9GU0_02_2406_MS

All the material in this publication is copyright

© Pearson Education Ltd 2024

General Marking Guidance

- All candidates must receive the same treatment. Examiners must mark the first candidate in exactly the same way as they mark the last.
- Mark schemes should be applied positively. Candidates must be rewarded for what they have shown they can do rather than penalised for omissions.
- Examiners should mark according to the mark scheme not according to their perception of where the grade boundaries may lie.
- There is no ceiling on achievement. All marks on the mark scheme should be used appropriately.
- All the marks on the mark scheme are designed to be awarded. Examiners should always award full marks if deserved, i.e. if the answer matches the mark scheme. Examiners should also be prepared to award zero marks if the candidate's response is not worthy of credit according to the mark scheme.
- Where some judgement is required, mark schemes will provide the principles by which marks will be awarded and exemplification may be limited.
- When examiners are in doubt regarding the application of the mark scheme to a candidate's response, the team leader must be consulted.
- Crossed out work should be marked UNLESS the candidate has replaced it with an alternative response.

Paper 3 2024 - marking principles and mark scheme.

SECTION A and section B questions 5(a)/5(b): marking principles

- For open response questions, the candidate does not have to write in full sentences. If appropriate, they may respond using single words or phrases where appropriate.

Example of short phrases with two or more words:

- ભાષા કરતાં પૈસાને વધુ માન આપે. (નામ સંજ્ઞા/ક્રિયાપદ)
- સુંદર કપડાં (વિશેષણ/નામ સંજ્ઞા).

- When responding to open response questions, candidates may use words from the listening passage or reading extract, but they must not transcribe or copy whole sections where the question requires them to manipulate the language in order to give an accurate response to the question.

Example:

Text:	હું સ્વસ્થ રહેવા માટે તાજાં ફળો અને શાકભાજી ખાઉં છું.
Question:	ઉપરનાં લખાણ મુજબ આરોગ્યપ્રદ ખોરાકમાં શું લઈ શકાય?
Rewardable answer:	તાજાં ફળ અને શાકભાજી
Non-rewardable answer:	હું સ્વસ્થ રહેવા માટે તાજાં ફળો અને શાકભાજી ખાઉં છું.

Candidates who copy the whole sentence, as exemplified above as the *Non-rewardable answer*, **would not be awarded marks** without manipulating the verb in the sentence. This is because it does not render an accurate answer to the question. However, as the exemplified *Rewardable answer* shows, candidates may still use words from the listening passage or reading extract.

- There are no marks for quality of language in Section A or questions 5a) and 5b) in Section B. Therefore errors and omissions in spelling and grammar will be tolerated as long as the message is not ambiguous or does not interfere with communication.
- Consider only as many elements as there are marks, for example for a 1-mark answer, the candidate's first response is taken for assessment, even if this response is incorrect but the correct information follows as a further element. Where 2 marks are available, award the individual marks discretely but apply the order of elements rule.
- Written responses in the wrong language cannot be awarded a mark.

Guidance to examiners on understanding and applying the mark scheme

- Alternative ways of giving the same answer are indicated with a slash (/) in between the alternative responses, for example: બીજાના વિચારોથી પ્રભાવિત સમાજ / ગાડરિયો પ્રવાહ
- Where appropriate, responses have been separated with 'AND' for compulsory answers and 'OR' for possible answers, for example:
 - સંગીતકારો અને દર્શકો સાથે ગીતો ગાતા. (1)

AND

- યોગ્ય દૃશ્યોની સાથે ગીતો ગવાતાં. (1)

Use OR to show the various answers where there are more possibilities than available marks:

Any **one** of:

- બીજા રાજ્યોમાંથી ફીન્ટેક કંપનીઓનું સ્થળાંતર. (1)

OR

- બધા જ ક્ષેત્રોમાંથી કંપનીઓ ડિફ્ટ-સીટી આવવા માંગશે (1)
- Any parts of an answer that are not essential are bracketed for example: દીવાલો પર (નિશાળની).
- Candidates are likely to write variants on the acceptable answers listed and these should be considered as acceptable if they convey the correct answer.
- All possible answers have the correct amount of marks appropriate for the information required indicated in brackets.
- Suggested incorrect answers are indicated in the '**Reject**' column.

SECTION A mark scheme (listening comprehension)

Question number	Answer	Mark
1(i)	C is correct. A, B and D are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
1(ii)	A is correct. B, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
1(iii)	B is correct. A, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
1(iv)	D is correct. A, B, and C are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(i)	B is correct. A, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(ii)	D is correct. A, B, and C are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(iii)	C is correct. A, B and D are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(iv)	A is correct. B, C and D are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(v)	D is correct. A, B, and C are incorrect because this is not the sense of the text.	(1)

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(i)	બધાં સાથે ગીતો/ભજન ગાતાં. AND જીવંત વાતાવરણ.		(1) (1)

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(ii)	ઐતિહાસિક કથાઓ/વાર્તાઓ AND ભક્તિ ગીતો/ભજન		(1) (1)

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(iii)	શાળાના વાર્ષિક કાર્યક્રમમાં ભવાઈનું આગમન/વાર્ષિક કાર્યક્રમમાં ભવાઈનો સમાવેશ		(1)

Question number	Answer	Reject	Mark
3(a)(iv)	ફિલ્મી ફેશનનો OR કપડાં-દાગીનાની શૈલી લોકપ્રિય બની.		(1)

Question number	Answer	Reject	Mark
3(b)(i)	(જન્મથી મૃત્યુ સુધીના દરેક પ્રસંગ/તબક્કા માટે રચાયેલ) લોકપ્રિય ગીતોનો સમાવેશ જરૂરી AND કંટાળાજનક/ચીલાચાલુ ફિલ્મી સંગીત AND		(3)

	કામ/વળતરમાં ઓટ આવતાં સંગીતની પ્રતિભાઓ હિન્દી સિનેજગત તરફ વળી.		
--	---	--	--

Question number	Answer	Reject	Mark
3(b)(ii)	ફિલ્મી ઉદ્યોગને (અને ફિલ્મી સંગીતને) બચાવવા કરવેરામાં સરકારી મદદ AND હવે નવી ટેકનોલોજિનો વપરાશ થાય છે AND દરજ્જો પહેલાં કરતા ઊંચો થયો છે/ હિન્દી ફિલ્મી ગીતોની બરાબરી કરે છે/બધી જ ઉજવણીઓમાં સમાવેશ કરવામાં આવે છે.		(3)

Question number	Answer	Reject	Mark
4(a)	મુક્ત વિચારોની રજૂઆત/ ઉતાવળે માહિતી મુકાય છે AND ભરોસાપાત્ર નથી/ ખબર/માહિતીના સ્ત્રોત વિશે શંકા/ ખબર/માહિતીની સચોટતા વિશે શંકા		2

Question number	Answer	Reject	Mark
4(b)	લાગણીઓ AND માન્યતાઓ	અર્ધસત્ય	2

Question number	Answer	Reject	Mark
-----------------	--------	--------	------

4(c)	વાસ્તવિકતાથી દૂર થઈ શકે છે And વિચારસરણી બદલાવવાથી ગેરમાર્ગે દોરાઈ શકે છે		2
-------------	--	--	----------

Question number	Answer	Reject	Mark
4(d)	માહિતીની સચોટતા વિશે ચકાસણી કરવી AND વધુ કડક કાયદાઓ લાવવા		2

Question number	Answer	Reject	Mark
4(e)	મુકાબેલી માહિતી લોક અભિપ્રાયને બદલવાની ક્ષમતા રાખે છે એટલે.		1

SECTION B mark scheme (listening, reading and writing)

Question number	Answer	Reject	Mark
5(a) (i), (ii), (iii), (iv)	<p>Any four of the following:</p> <p><i>Niyambhai's views are:</i></p> <p>બધા જ ક્ષેત્રોમાંથી કંપનીઓ ગિફ્ટ - સિટીમાં આવવા માંગશે. (1)</p> <p>બીજા રાજ્યોમાંથી ફીન્ટેક કંપનીઓનું સ્થળાંતર. (1)</p> <p>દસ લાખ લોકોને નોકરી. (1)</p> <p>આખી દુનિયામાં આર્થિક ક્ષેત્ર અને આઇ.ટી ક્ષેત્રની સેવાઓ આપવામાં ભારતને શ્રેષ્ઠ બનાવશે. (1)</p> <p>ગુજરાતને આર્થિક રીતે સર્વોચ્ચ બનાવશે. (1)</p> <p>આજુબાજુની જમીનનાં/મકાનનાં ભાવો વધશે. (1)</p> <p>(Any other appropriate phrasing of the above points is acceptable)</p>	<p>Specific factual details that do not express what he thinks about e.g.</p> <p>ગિફ્ટ સિટી વૈશ્વિક નાણાકીય અને આઇ.ટી સેવાઓ માટેનું કેન્દ્ર છે.</p> <p>ઉચ્ચ ગુણવત્તાની ભૌગોલિક રચના બનાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે તેનું નિર્માણ કરવામાં આવી રહ્યું છે.</p> <p>તે ત્રણ તબક્કામાં સંપૂર્ણ થશે.</p>	(4)

Question number	Answer	Reject	Mark
5(b) (i), (ii), (iii), (iv)	<p>Any four of the following:</p> <p><i>Dipa's views are:</i></p> <p>બધા જ સેવા-ક્ષેત્રની વિવિધ કંપનીઓનું આવવું અશક્ય. (1)</p> <p>દસ લાખને નોકરી મળશે તે ખોટો અંદાજ. (1)</p> <p>આઇ.ટી. સેવાક્ષેત્રે ભારતનું સર્વ શ્રેષ્ઠ બનવું મુશ્કેલ. (1)</p> <p>ફીન્ટેક હબની સફળતાની તકો પર શંકા. (1)</p>	<p>Specific factual details that do not express what she thinks about</p> <p>દોઢ દાયકા પછી પણ ગિફ્ટ-સિટીમાં હજી જોઈએ એટલી કંપનીઓ આવી નથી.</p> <p>ફક્ત બાર હજાર જેટલાં લોકો જ ત્યાં નોકરી કરી રહ્યા છે.</p>	(4)

	રોકાણ મળવા અસંભવિત. (1) મકાન કે જમીનના ભાવમાં વધારો નહીં થાય (1) Accept any alternative wording that expresses this idea.	ફક્ત ગણી-ગાંઠી આઇ.ટી. કંપનીઓ જ અહીં આવી છે.	
--	---	--	--

Section B, question 5C – Listening, reading and writing task

There are three levels-based mark grids applied to question 5C. The mark grids are:

- understand and respond to spoken language (AO1)
- understand and respond to written language, (AO2)
- accuracy and range of language (AO3)

General guidance on using levels-based mark schemes

Step 1: Decide on a marking band

- First of all, you must consider the answer as a whole and then decide which descriptors most closely match the answer and place it in that band. The descriptors for each band indicate the different features that will be seen in the student's answer for that band.
- When assigning a level, you must look at the overall quality of the answer and not focus disproportionately on small and specific parts of the answer where the student has not performed quite as well as the rest. If the answer covers different aspects of different bands of the mark scheme, you should use a 'best fit' approach for defining the level. You will then use the variability of the response to help decide the mark within the level, for example if the response is predominantly band 3-4 with a small amount of band 5-6 material, it would be placed in band 3-4 but be awarded a mark near at the top of the band because of the band 5-6 content.

Step 2: Decide on a mark

- Once you have decided on a band you will need to decide on a mark within the band.
- You must decide on the mark to award based on the quality of the answer; you must award a mark towards the top or bottom of that band, depending on how the student has evidenced each of the descriptor bullet points.
- You must modify the mark based on how securely the trait descriptors are met at that band.
- You will need to go back through the answer as you apply the mark scheme to clarify points and assure yourself that the band and the mark are appropriate.

Mark grids

Understand and respond to spoken language (AO1 – 6 marks)

- This mark grid assesses the student's understanding of spoken language and how well they use information from it to evaluate and draw conclusions.

Understand and respond to written language (AO2 – 6 marks)

- This mark grid assesses the student's understanding of written language and how well they use information from it to evaluate and draw conclusions.

The two mark grids for AO1 and AO2 are presented side-by-side. This is because of the interconnection of the task in that students need to compare information that they hear to the information that they read. They need to do this in order to weigh up the views in both sources to be able to write their evaluation and come to cohesive conclusions.

Indicative content

- When deciding how to reward the answer you should consult these mark grids as well as the indicative content associated with the question (see below). Indicative content contains points that students are likely to use to construct their answer. It is possible for an answer to be constructed without mentioning some or all of these points, as long as students provide alternative responses that fulfil the requirements of the question.

Understand and respond to spoken language (AO1)		Understand and respond to written language (AO2)	
Marks	Description	Marks	Description
0	No rewardable material		
1-2	<ul style="list-style-type: none"> Occasionally relevant judgement expressed on the viewpoints in the spoken source; often strays into description of content without evaluation. Limited conclusions drawn on spoken source, sometimes inconsistent with evaluation of viewpoints. 	1-2	<ul style="list-style-type: none"> Occasionally relevant judgement expressed on the viewpoints in the written source; often strays into description of content without evaluation. Limited conclusions drawn on written source, sometimes inconsistent with evaluation of viewpoints.
3-4	<ul style="list-style-type: none"> Expresses some relevant judgements on the viewpoints in the spoken source, some of which are substantiated; occasionally strays into description of content without evaluation. Draws straightforward conclusions on spoken source, occasionally inconsistency with evaluation of viewpoints. 	3-4	<ul style="list-style-type: none"> Expresses some relevant judgements on the viewpoints in the written source, some of which are substantiated; occasionally strays into description of content without evaluation. Draws straightforward conclusions on written source, occasionally inconsistency with evaluation of viewpoints.
5-6	<ul style="list-style-type: none"> Expresses relevant and substantiated judgements on the viewpoints in the spoken source showing clear evaluation. Draws convincing conclusions on spoken source, consistent with evaluation of viewpoints. 	5-6	<ul style="list-style-type: none"> Expresses relevant and substantiated judgements on the viewpoints in the written source showing clear evaluation. Draws convincing conclusions on written source, consistent with evaluation of viewpoints.

Accuracy and range of language mark grid (A03)

This mark grid assesses students' ability to use a range of grammatical structures and vocabulary accurately to produce articulate communication with a range of expression.

Marks	Description
0	No rewardable language
1-2	<ul style="list-style-type: none">Limited variation of straightforward grammatical structures and vocabulary, with much repetition; repetitive expression, writing is often restricted and stilted.Limited sequences of accurate language; errors occur that often prevent meaning being conveyed.
3-4	<ul style="list-style-type: none">Occasional variation in the use of mostly straightforward grammatical structures and vocabulary, infrequent use of complex language; expression is frequently repetitive, writing is sometimes stilted.Some accurate sequences of language; errors occur that sometimes hinder clarity of communication and occasionally prevent meaning being conveyed
5-6	<ul style="list-style-type: none">Some variation in the use of grammatical structures and vocabulary, some recurrent examples of complex language; variation of expression but this is not sustained; sections of articulate writing with occasionally stilted phrasing.Frequent sequences of accurate language; errors occur that occasionally hinder clarity of communication.
7-8	<ul style="list-style-type: none">Frequent variation in use of grammatical structures and vocabulary, including different types of complex language; regular variation of expression, writing is articulate throughout the majority of the response.Accurate language throughout most of the response; errors occur that rarely hinder clarity of communication.
9-10	<ul style="list-style-type: none">Consistent variation in use of grammatical structures and vocabulary, consistent variation in use of complex language; conveys ideas in a variety of ways, consistently articulate writing.Accurate language throughout; any errors do not hinder clarity of the communication

Additional guidance

Complex language is considered to include the following:

- conceptually challenging tenses such as the pluperfect, future perfect
- passive voice
- subjunctive mood
- use of subordination
- using extended sentences to express abstract ideas/convey justified arguments that require a range of lexis and structures, for example conjunctions and pronouns
- using synonyms and a variety of expressions to say things in different ways

Variation in use of grammatical structures/varied use of vocabulary: the traits in the mark grid differentiate between the variation of grammatical structures and vocabulary used by students. You should judge in which mark band to place students and which mark to award, based on the effect that the variety of grammatical structures and vocabulary has on the quality of the communication; the wider the variety, the more articulate the communication will become, (see definition of *articulate* below).

Examples of a variety of grammatical structures and vocabulary are: a selection of different verbs, tenses, adjectives, vocabulary and complex language (see definition above) for a variety of purposes such as to present and justify points of view, develop arguments, draw conclusions based on understanding and evaluating issues.

Articulate: articulate communication is fluent, effective and coherent as students control/manipulate the language to express themselves with ease for a number of different purposes. The more articulate the writing, the easier the reader can progress through the writing without having to re-read to understand the message. If students are restricted to what they can express, they may not be able to use languages for all purposes, for example to justify arguments/interest the reader. The writing will become more difficult to read with ease as the reader has to stop and re-read to understand the message.

Errors: students are not expected to produce perfect, error-free writing in order to access the top band. The mark grid describes the frequency of errors and the impact that errors have on clarity.

Errors that **do not hinder clarity:**

- errors that do not affect meaning, for example some gender and adjectival agreements, as long as they do not include mismatch of cases
(e.g. આર્થિક સેવાઓને લગતો કેન્દ્ર, ઉચ્ચ કક્ષાનું સેવા, ઓછો તક)
- infrequent errors that do not distract the reader from the content and which result in coherent writing.

Errors that **hinder clarity:**

- errors that make writing difficult to understand immediately (even if the meaning is eventually understood)/errors that force readers to re-read in order to understand what is meant, for example inappropriate tense formation, wrong case endings
ગાગી ગયા અઠવાડીએ સિનેમાઘરમાં સારી ફિલ્મ જોશે.
આવતા પંદર મહીનામાં આ શહેરનો વિકાસ ન થયો.
- frequent errors hinder clarity as they will distract the reader from the content of the writing.

Errors that **prevent meaning being conveyed:**

- errors that mean the reader cannot understand the message
- errors that convey the wrong message
- errors that make it unclear who is carrying out the action, for example using the incorrect person of the verb
તેના પિતાઓએ બધાને ગુસ્સો કર્યો.
મત આપણે ભેગા કર્યું.
- mother-tongue interference.

NB: these are examples only and do not constitute a finite list.

Indicative content: Question 5(c)**Students must evaluate the points of view in both 5(a) and 5(b)**

Question number	Indicative content
5(c)	<ul style="list-style-type: none"> Any answer that describes (Mr. Niyam's) point of view in positive or negative terms consistent with the information presented in the source material. For example, agreement with the view that the project will be successful with all the fintech companies moving their headquarters to the GIFT city and that it will help the nation in becoming one of the great IT hubs. Any answer that describes (Ms. Deepa's) view in positive or negative terms consistent with the information presented in the source material. For example, disagreement with the view that it will become one of the best IT hubs, since in the last fifteen years very few companies has come to the GIFT city and therefore not many jobs have been created. Conclusions consistent with candidate's line of argument for example there is a slow progress and that it will take time to change companies outlook in regards to shifting their offices.

Additional Guidance – Example student answer to 5(c)

The example below demonstrates what a student might include in their answer to 5(c) and how it may be structured. The *Comment* column demonstrates how the answer meets the requirements of the assessment criteria in the two mark grids *Understand and respond to spoken language* and *Understand and respond to written language*.

Example student answer	Comment
<p>જે બે મંતવ્યો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે તે સાવ અલગ છે. શ્રી નિયમભાઈના અભિપ્રાય મુજબ સરકારે જે પહેલ કરી છે, એક જગ વિખ્યાત આઇ.ટી. અને આર્થિક સેવાઓને લગતું કેન્દ્ર ઊભું કરવા માટે, તે સારી છે અને તેઓને પૂરો વિશ્વાસ છે કે આ કેન્દ્ર એક સર્વોત્તમ કેન્દ્ર બનશે. નિયમભાઈ શહેરની ઉચ્ચતમ કક્ષાના ભૌગોલિક માળખાને લઈને સુખદ આશ્ચર્ય અનુભવે છે, જે સૂચવે છે કે તેઓને આ પ્રોજેક્ટ પર સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે. તેઓના મત પ્રમાણે સેવા-ક્ષેત્રે કામ કરતી બધી જ કંપનીઓ અહીં આવવા પડાપડી કરશે. તેઓ એટલા પ્રભાવિત થયા હોય એવું લાગે છે કે તેમને અતૂટ વિશ્વાસ છે કે ઘણી ફીનટેક કંપનીઓ બીજા રાજ્યોમાંથી અહીં આવશે જ. તેઓ આ શહેરની ક્ષમતાઓની પ્રશંસા કરે છે અને પ્રગતિશીલ રાજ્યથી રાષ્ટ્ર આગળ આવશે તેવું ભારપૂર્વક માને છે.</p>	Expresses judgements on the viewpoints in the spoken source
<p>દીપા પુરાવાઓ પર વધુ આધાર રાખતી હોય તેમ લાગે છે, દાખલા તરીકે તે ચકાસે છે કે પંદર વર્ષમાં બહુ જ ઓછી કંપનીઓ આ શહેરમાં આવી છે અને તેથી તેને આ શહેરની સફળતા પર સંદેહ છે. તેણી દલીલ કરે છે કે, જો કંપનીઓ જ ઓછી હોય તો રોજગારીનું સર્જન કેવી રીતે થાય? તે માને છે કે ઘરેથી કામ કરવાની પદ્ધતિ પ્રચલિત બનતા બહુ ઓછી તકો ઊભી થશે ફિનટેક હબ માટે. આર્થિક રીતે જોવા જઈએ તો પંદર વર્ષથી વધારે સમય હજી પહેલા તબક્કાનું કામ પૂરું કરવામાં લાગ્યો એથી બાંધકામનો ખર્ચો પણ વધ્યો જ હશે.</p>	Expresses judgements on the viewpoints in the written source
<p>બન્ને મંતવ્યો તપાસ્યા બાદ, દીપાના મુદ્દાઓ સાથે હું સંમત છું. ભારતીય સરકારની અને રાજ્ય સરકારની આટલી મદદ અને મહેનત પછી પણ જો કંપનીઓ અહીં રોકાણ કરવામાં</p>	Draws conclusions consistent with own viewpoints made about the spoken and written

ખચકાતી હોય તો આ પ્રોજેક્ટ એક હાથી પાલ્યા બરાબર સાબિત થશે. જ્યાં ખૂબ ખર્ચો કર્યા બાદ પણ સફળતા નહિવત્ જેવી છે.

અંતમાં, મને લાગે છે કે સરકારે પ્રગતિ તો કરી છે પરંતુ, કંપનીઓની વિચારસરણીને બદલવામાં થોડો સમય લાગશે.

sources.

Transcript

Summer 2024

Pearson Edexcel GCE

In Gujarati (9GU0) Paper 03

SECTION A: LISTENING

ફકરો ૧

ગુજરાતનાં પ્રચલિત ઉત્પાદનોની નિકાસ

- F1: ગુજરાતનો ફાળો રાષ્ટ્રીય નિકાસમાં ઉચ્ચતર રહ્યો છે. રાજ્યનાં બંદરોની શ્રેષ્ઠ સુવિધાઓને પરિણામે આ શક્ય બન્યું છે. દિવેલ, કપાસ, રસાયણો, ખનીજ તેલ, મીઠું અને દવાઓને લગતાં ઉત્પાદનો ૨૧૭ જેટલા દેશોમાં મોકલવામાં આવે છે.
- F2: ઊંઝા ગામમાં જીરાનો પાક સૌથી વધારે થાય છે. અહીંની આબોહવા જીરાની ખેતી માટે અનુકૂળ હોવાથી તે વૈશ્વિક માંગને પહોંચી વળે છે. કચ્છમાં કેરી સિવાય, ભારત માટે નવાં એવાં ડ્રેગન ફ્રૂટની નિકાસમાં પણ હવે નોંધપાત્ર વધારો થયો છે. આ ફળ, કમળના આકારને મળતું હોવાથી ગુજરાત સરકારે તેનું નામ *કમલમ* રાખ્યું છે.
- F1: સિરેમિક ટાઇલ્સનાં ઉત્પાદનમાં વિશ્વમાં ચોથા ક્રમે આવતા મોરબી શહેરમાં, આઠસોથી વધુ ફરસ બનાવવાનાં નાનાં કારખાનાં છે. અહીંથી જતી દીવાલ-ઘડિયાળો પણ દેશ-વિદેશમાં પ્રખ્યાત છે. સરકારે નવાં ઔદ્યોગિક એકમો માટે પાંચસો હેક્ટર જમીન ફાળવી છે, તેમજ *નવલખી* બંદરને આધુનિક ઓવારો પણ મળશે.

ફકરો ૨

યુવાન લોકો માટે ગુજરાતમાં રોજગારીની તકો

F2: લગ્ન પહેલાં જો સાટું ભણી શકી હોત તો આજે સારી નોકરી મેળવીને હું તમને આર્થિક મદદ કરી શકત, પણ હવે શું?

M2: હજી મોડું નથી થયું! ગુજરાતમાં ગ્રામીણ કૌશલ્ય કેળવણીની ઘણી યોજનાઓ છે. જેમાંની, *મિશન મંગલમ* નામની યોજના દ્વારા વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ લઈને પાડોશી યુવતી સ્વાવલંબી બની છે. ઘરાકી ઓછી થવાથી, સામેવાળા યુવાન ઓવેશભાઈએ ગાડી ચલાવવાનું છોડ્યું. તેઓએ *અપના એપ* દ્વારા બીજા રાજ્યના ખેડૂત સાથે જોડાઈને કૃષિ-પેદાશો વેચવાનો ધંધો શરૂ કર્યો છે. આમ, રોજગાર વિનિમય દ્વારા જુદી-જુદી આવડત ધરાવનારો યુવાવર્ગ એકબીજાને સહારો આપી શકે છે.

F2: વાહ, કેટલું સરસ!

M2: તું પણ તારી ભરત-ગૂંથણની કળાથી બનાવેલી ચીજ-વસ્તુઓનો વેપાર કરીને અથવા આગળ અભ્યાસ કરીને તારા મનગમતાં ક્ષેત્રમાં કામ કરી શકે છે. સરકારી અને ખાનગી ઉદ્યોગો જ્યાં સાથે મળીને તાલીમ આપે છે એવી સંસ્થાઓમાં કેળવણી લેવાથી મને પણ વધુ પગાર મળશે.

F2: આટલી બધી તકો! મારી માતાની જેમ નિરાશ થઈને ઘેર બેસવાને બદલે, હવે હું તમને મદદ કરી શકીશ!

ફકરો ૩(અ)

ગુજરાતી ચલચિત્ર સંગીત

M2: દાદા વાત કરતા કે પ્રથમ ગુજરાતી ચિત્રપટ 'નરસિંહ મહેતા'માં સિનેમાગૃહમાં બેઠેલા કળાકારો તેમ જ પ્રેક્ષકો 'વૈષ્ણવજન તો' ભજન ગાતાં. તેમાં આવતાં દૃશ્યોને અનુલક્ષીને આ ભજન ગવાતું. ગાગી, સિનેમાઘરનું એ વાતાવરણ કેટલું અદ્ભુત હશે, જ્યારે બધાં સાથે મળીને ગાતાં હશે!

F2: તે સમયે પૌરાણિક કથાઓ પર આધારિત ચિત્રપટ વધુ બનતાં હોવાથી ભજન જેવાં ગીતો પ્રચલિત હતાં. ૧૯૬૦માં 'જ્યાં જ્યાં નજર મારી ઠરે' જેવી ગુજરાતી ગઝલો સિનેમાપટમાં પ્રવેશી. સંદીપ, આપણે નાનાં હતાં ત્યારે 'ભવની ભવાઈ' ફિલ્મમાં ભવાઈ જેવાં નૃત્ય-સંગીતનો ઉપયોગ થયો હતો, જેનો પ્રભાવ શાળાનાં વાર્ષિક કાર્યક્રમમાં પણ જોવા મળ્યો હતો. યાદ છે તને?

M2: હા! લોકપ્રિય ગરબા વિખ્યાત અભિનેતાઓ પર ફિલ્માંકન કરવામાં આવતા. તેઓના સુંદર પોશાકો જોઈને નવરાત્રીમાં પરંપરાગત કપડાં અને ચાંદીના દાગીના કેટલાં પ્રચલિત બન્યાં છે!

ફકરો ૩(બ)

ગુજરાતી ચલચિત્ર સંગીતમાં બદલાવ

F2: આપણી લોક-સંસ્કૃતિમાં દરેક પ્રસંગોનાં ગીતો છે, જેમ કે હાલરડાંથી માંડીને શોક સુધીનાં. આવું લોકસંગીત જૂનાં ચિત્રપટનું અનિવાર્ય અંગ હતું, પરંતુ ધીરે ધીરે આ સૂરીલો લય બેસૂરો બનવા

લાગ્યો. ૧૯૬૦ થી ૧૯૮૦ સુધીમાં વિકસ્યા બાદ ગુજરાતી ફિલ્મ ઉદ્યોગમાં પડતી આવી. જેથી, ચિત્રપટનાં સંગીતમાં પણ ઓટ આવી. વારંવાર એકસરખી કથાવસ્તુ અને ગરબા-ગીતોથી પ્રેક્ષકો કંટાળ્યા. સિનેમાઘરોમાં ગુજરાતી ચલચિત્રને બદલે હિન્દી ચલચિત્રની બોલબાલા વધી. ઉમદા ગીતકાર અને સંગીતકાર બોલીવૂડ તરફ વળવા લાગ્યા.

M2: ૨૦૦૫માં સરકારે ગુજરાતી ચલચિત્રોને કરવેરામાંથી સંપૂર્ણ મુક્તિ આપી. વાદ્યસંગીતમાં અદ્યતન તકનીકનો ઉપયોગ તથા ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં વધેલી માંગને કારણે ૨૦૧૦માં ફરીથી આ ઉદ્યોગમાં તેજી આવી. છેલ્લાં દસ-બાર વર્ષમાં ગુજરાતી ચિત્રપટ નવી દિશામાં, નવા વિચારો સાથે બનતાં હવે ગીત-સંગીતમાં પણ બદલાવ આવ્યો છે. પટકથામાં વૈવિધ્યતા આવતા, તેને અનુરૂપ ફિલ્મી ગીતો, મધુર સંગીત-રચનાની સાથે પ્રસિદ્ધ ગાયકોના સ્વરોમાં મઢાઈને બોલીવૂડ સમકક્ષ બન્યાં છે. દેશ-વિદેશમાં પ્રચલિત બનેલ આ ગાયનો, હવે દરેક ગુજરાતી વાર-તહેવાર અને પ્રસંગોની ઉજવણીઓને સોહાવા લાગ્યાં છે.

ફકરો ૪

ઇન્ટરનેટ પર માહિતીની વિશ્વસનીયતા

M1: ગુજરાતમાં, સોશિઅલ મીડિયા મુક્ત વિચારોને ઉતાવળથી રજૂ કરવા માટેનું પ્રચલિત માધ્યમ બન્યું છે. આવાં માધ્યમ પરથી મળતી માહિતીનો સ્ત્રોત, ઉદ્દેશ અને તેની વિશ્વસનીયતા જાણવા ખૂબ મુશ્કેલ છે. ઇન્ટરનેટ પર વ્યક્તિગત માહિતીની ગુપ્તતા વિશે ઘણી જાગૃતિ આવી છે. પરંતુ, ખબરની સચોટતા વિશે હજી જોઈએ એટલા સવાલો ઉઠતા નથી.

F1: ગાંધીજીના સમયમાં ઇન્ટરનેટનું અસ્તિત્વ ન હતું, પરંતુ તેઓને સત્યની તાકાતમાં વિશ્વાસ હતો કેમ કે સત્ય, જવાબદાર સમાજ બનાવવામાં મદદ કરે છે. આજકાલ ઇન્ટરનેટ પર રજૂ કરવામાં આવતાં અર્ધસત્યના પ્રભાવને કારણે, ગુજરાતીઓની નિર્ણયશક્તિ પર વ્યકિગત્ લાગણીઓ અને માન્યતાઓની વધુ અસર થાય છે. આથી, વાસ્તવિકતાને બદલે તેઓ ઊંધી દિશા તરફ દોરાય છે.

M1: વેબસાઇટ સરળતાથી બનાવી, વિવિધ પ્રકારનાં લેખોનો ઉપયોગ બીજા સભ્યોના અભિપ્રાયોને પ્રભાવિત કરવા માટે થાય છે, પછી તે વસ્તુઓનાં વેચાણ માટે હોય કે કોઈપણ પ્રકારની વિચારસરણીને બદલાવવા માટે હોય. વિશ્વસનીય માહિતી વિના સારા નિર્ણયો લઈ શકાતા નથી. આથી, પ્રકાશિત માહિતીની ચકાસણી માટે ગુજરાતમાં કડક કાયદાઓની અત્યંત જરૂર છે.

F1: પ્રજાને ખોટાં વચનો આપી મત મેળવવાની રીત, ગુજરાતનાં રાજકારણમાં હવે જૂની થઈ ગઈ છે. તેની જગ્યા હવે ઓનલાઇન મંચે લીધી છે. ટ્વીટર, ઇન્સ્ટાગ્રામ અને વોટ્સએપ જેવાં સોશિઅલ

મીડિયા પર નાનાં નાનાં જૂથ સહેલાઈથી બનાવી શકાય છે. આવાં લોકપ્રિય માધ્યમનો ઉપયોગ રાજકારણીઓ પોતાને અનુકૂળ એવું સત્ય મૂકવાં અથવા ખોટી માહિતીનો પ્રચાર કરવા માટે કરી શકે છે. જેથી, તેઓ જનતાના અભિપ્રાયોને મનગમતી દિશા તરફ વાળી પોતાનો સ્વાર્થ સાધી શકે. ટૂંકમાં, આવાં માધ્યમોનો ઉપયોગ સામાજિક, રાજકીય અને અંગત મંતવ્યોને બદલાવવા માટે થતો હોવાથી, ત્યાં મૂકાતી માહિતી પાછળનો હેતુ સમજવો અગત્યનો છે.

SECTION B: LISTENING, READING AND WRITING

ફકરો ૫ (અ)

ગુજરાત ઇન્ટરનેશનલ ફાઇનાન્સ ટેક-સિટી (G.I.F.T. CITY) - સરકારની પહેલ

M1: ગાંધીનગર શહેરમાં ઊભરતું ગિફ્ટ-સિટી એક વૈશ્વિક નાણાકીય અને ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની સેવાઓનું કેન્દ્ર છે. ઊંચી ગુણવત્તા ધરાવતું એક ભૌગોલિક માળખું તૈયાર કરવાના ઉદ્દેશથી તેનું બાંધકામ થઈ રહ્યું છે. જ્યાં સારા રસ્તાઓ, ગેસ, પાણી, વીજળી, ટેલિકમ્યુનિકેશન, બ્રોડબેન્ડ જેવી સવલતો હશે. આ કામ ત્રણ તબક્કામાં પૂરું થશે. મને લાગે છે કે નાણાકીય સેવાઓ, ટેકનોલોજી અને સર્વિસ ક્ષેત્રની અન્ય તમામ, મોટી મોટી કંપનીઓ આ શહેરમાં આવવા આકર્ષાશે. મારા મતે અન્ય રાજ્યોમાં સ્થાપિત નાણાસંબંધી ટેકનોલોજી કંપનીઓ પણ અહીં આવશે. હું માનું છું કે દસ લાખ જેટલી રોજગારી ઊભી કરવાનું સરકારનું ધ્યેય સહેલાઈથી પૂરું થઈ જશે. મારા ધારવા પ્રમાણે આ કેન્દ્ર ગુજરાતનો આર્થિક ચહેરો બદલી નાખશે. તદુપરાંત, સમગ્ર વિશ્વમાં નાણાકીય તેમજ આઈ.ટી. સેવાઓના ક્ષેત્રમાં તે ભારતને શ્રેષ્ઠ પદે મૂકશે એનો મને વિશ્વાસ છે. વળી,

શાળાઓ, મનોરંજન કેન્દ્રો, હોટેલો, ખરીદી કેન્દ્રો, શેરબજાર વગેરે અહીં આવતાં, આ વિસ્તારના મકાનોની કિંમતમાં ઉછાળો આવશે એવો મારો અભિપ્રાય છે.

Pearson Education Limited. Registered company number 872828
with its registered office at 80 Strand, London, WC2R 0RL, United Kingdom